

(Proiect)

REPUBLICA MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din 2023

**Cu privire la constituirea
Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”**

În temeiul art.7 lit. b) și e) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art.412), cu modificările ulterioare, și al art.32 alin.(2) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.160-164, art.537), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Autoritatea publică „Centrul Metodic pentru Învățămînt” se reorganizează, prin transformare, în Instituția Publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”.

2. Efectivul-limită a Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală” se stabilește în număr 4,6 unități.

3. Se aprobă:

a) Statutul Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”, conform anexei nr.1;

b) Structura Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”, conform anexei nr. 2.

4. În anexa nr. 3² la Hotărîrea Guvernului nr. 695/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 322-328, art. 797), cu modificările ulterioare, poziția „Centrul Metodic pentru Învățămînt” se substituie cu poziția „Instituția Publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală””.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
Ministrul agriculturii și
industriei alimentare**

Ministrul finanțelor

Vladimir Bolea

Veronica Sirețeanu

STATUTUL
Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Instituția Publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală” (în continuare – Centrul) este o instituție bugetară din sfera de competență a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – *Fondator*).

2. Centrul este persoană juridică, deține conturi în contul trezorerial al Ministerului Finanțelor, dispune de ștampilă proprie cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de formulare cu antet.

3. Sediul Centrului este situat în mun. Chișinău.

Capitolul II
MISIUNEA, DOMENIILE DE COMPETENȚĂ,
FUNCȚIILE ȘI DREPTURILE CENTRULUI

4. Centrul are misiunea de a asigura dezvoltarea unor servicii de consiliere agricolă și rurală orientate pe nevoile fermierilor care să le permită accesul ușor la informații tehnico-economice, financiare, manageriale, programe de formare și programe de dezvoltare rurală.

5. Domeniile de competență ale Centrului sunt:

a) acordarea serviciilor de consiliere tehnico - economice, financiare și manageriale pentru fermieri;

b) organizarea programelor de formare a fermierilor în conformitate cu politicile publice ale Guvernului, pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii pe termen mediu și lung;

c) coordonarea activităților de consultanță a fermierilor, planificate în cadrul proiectelor de asistență tehnică;

d) consolidarea și gestionarea unui Sistem de consiliere agricolă și rurală (SCAR) prin facilitarea, promovarea parteneriatelor între mediul de afaceri/asociații/federații, instituții de învățământ și/sau instituții din domeniile cercetării și inovării, alte părți interesate pentru dezvoltarea serviciilor de consultanță și consiliere a fermierilor.

6. În vederea realizării domeniilor sale de competență, Centrul exercită următoarele funcții:

a) crearea și menținerea unei rețele de consultanți regionali sau locali;

b) acordarea de asistență fermierilor și stabilirea relațiilor între agenți economici, instituții, autorități ale administrației publice;

c) analizarea și monitorizarea serviciilor de consiliere, instruirilor de formare a fermierilor și a cheltuielilor suportate;

d) formarea și perfecționarea sistematică a formatorilor pe domenii specifice pentru asigurarea sectorului cu consultanță și consiliere în funcție de nevoile și necesitățile fermierilor;

e) efectuarea activităților de marketing specializat, de promovare și argumentare economică a necesităților de realizare a consultanței, programelor de formare pentru fermieri;

f) asigurarea asistenței și consultanței tehnice pentru accesarea fondurilor structurale, a subvențiilor și a altor programe de finanțare de susținere a fermierilor;

g) organizarea realizării fluxului informațional, transferului tehnologic, diseminarea rezultatelor cercetărilor aplicative, înființarea de loturi demonstrative, demonstrații practice, elaborarea și distribuirea de materiale de specialitate, proiecte model pentru fermieri;

h) efectuarea studiilor și analizelor cu privire la impactul serviciilor de consiliere, instruirilor asupra dezvoltării agriculturii, în general, și a exploatațiilor agricole, în special;

i) analiza mediului intern și extern în vederea dezvoltării unei rețele de utilizatori ai serviciilor de consiliere, instruiți pentru fermieri;

j) crearea și menținerea bazelor de date necesare realizării misiunii sale;

k) organizarea sau participarea la activități de popularizare pentru fermieri;

l) elaborarea, editarea, multiplicarea și distribuirea materialelor de specialitate.

7. Pentru realizarea funcțiilor sale, Centrul este în drept:

a) să posede și să administreze patrimoniul propriu, în conformitate cu misiunea sa;

b) să elaboreze și să aprobe regulamente care vor reglementa activitățile interne ale acestuia;

c) să presteze servicii de consultanță gratuită sau contra plată;

d) să desfășoare activitatea în baza bugetului propriu conform structurii și planului de activitate, aprobate de către Fondator și, după caz, de donatori;

e) să încheie acte juridice pentru asigurarea realizării misiunii sale;

f) să stabilească fondul de retribuire a muncii angajaților Centrului;

g) să beneficieze de asistență tehnică și financiară;

h) să încheie acorduri de colaborare cu alte entități;

i) să desfășoare alte activități care nu contravin misiunii sale.

Capitolul III

ADMINISTRAREA CENTRULUI

8. Organele de conducere ale Centrului sunt:

a) Consiliul de supraveghere;

b) directorul.

9. Consiliul de supraveghere este organul de conducere colegial, responsabil de realizarea misiunii și funcțiilor Centrului.

10. Consiliul de supraveghere este format din cinci membri, reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

11. Componenta nominală a Consiliului de supraveghere se aprobă prin Ordinul fondatorului. Activitatea în calitate de membru al Consiliului de supraveghere nu este remunerată.

12. În caz de eliberare din funcție, calitatea de membru al Consiliului de supraveghere încetează de drept. Persoanele numite în funcțiile devenite vacante dobândesc calitatea de membru al Consiliului de supraveghere, fără o aprobare nouă a fondatorului.

13. Ședințele Consiliului de supraveghere se convoacă cel puțin o dată în semestru sau ori de câte ori este necesar, la propunerea a cel puțin unui membru al Consiliului de supraveghere sau a directorului Centrului.

14. Ședințele Consiliului de supraveghere se consideră deliberative dacă la acestea sunt prezenți 2/3 din membri.

15. Votarea la ședințele Consiliului de supraveghere are loc după principiul: un membru – un vot.

16. Deciziile Consiliului de supraveghere se adoptă prin simpla majoritate de voturi ale membrilor prezenți la ședință.

17. Lucrările de secretariat ale Consiliului de supraveghere sunt asigurate de către un angajat al Centrului.

18. Consiliul de supraveghere are următoarele atribuții principale:

a) coordonează planul anual de activitate al Centrului și îl supune aprobării de către Fondator;

b) examinează și coordonează proiectul bugetului Centrului;

c) atrage mijloace suplimentare pentru asigurarea activității Centrului;

d) coordonează statele de personal;

e) examinează și coordonează rapoartele de activitate ale Centrului;

f) aprobă Regulamentul de funcționare a Consiliului consultativ.

19. Directorul Centrului este selectat în urma unui concurs, numit în funcție și eliberat din funcție de către Fondator pentru un mandat de 4 ani.

20. Directorul Centrului are următoarele atribuții:

a) administrează activitatea curentă a Centrului;

b) organizează activitatea personalului Centrului;

c) asigură controlul implementării proiectelor pe care le are în sarcină Centrul, în conformitate cu condițiile și procedurile stabilite de donatori;

d) reprezintă Centrul în relațiile cu persoanele juridice de drept public, persoanele fizice și juridice de drept privat;

e) atrage și gestionează asistența tehnică și financiară acordată Centrului;

f) negociază, încheie și rezolvente, în numele Centrului acte juridice;

g) încheie contracte individuale de muncă cu personalul Centrului, angajează și concediază salariații Centrului, determinând obligațiile de serviciu și regimul de lucru;

h) asigură elaborarea devizelor de cheltuieli anuale și le aprobă la Consiliul de supraveghere;

i) asigură raportarea executării bugetului Centrului;

j) asigură transparența activității Centrului prin publicarea pe pagina web a informațiilor și rapoartelor;

- k) deține dreptul la prima semnătură pe toate actele Centrului;
- l) poartă răspundere personală pentru îndeplinirea misiunii și exercitarea funcțiilor atribuite Centrului;
- m) exercită atribuțiile prevăzute de prezentul Statut, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotarele ei;
- n) îndeplinește alte atribuții ce rezultă din misiunea Centrului.

21. Centrul are un Comitet consultativ constituit din reprezentanți ai organizațiilor din domeniul cercetării și inovării, instituții de învățământ, asociații reprezentative ale fermierilor, ale grupurilor de acțiune locală, alte părți interesate. Componența Consiliului consultativ se stabilește în Regulamentul de funcționare a acestuia.

22. Comitetului consultativ asigură legătura între organizațiile care au activitate de cercetare, dezvoltare și inovare în diverse domenii legate de agricultură și dezvoltare rurală, precum și între acestea și fermieri, astfel încât expertiza să poată fi transmisă către fermieri în scopul creșterii eficienței exploatațiilor agricole.

Capitolul V

PATRIMONIUL CENTRULUI

23. Patrimoniul Centrului se formează din:

- a) activele transmise de către fondator;
- b) asistența tehnică și financiară;
- c) mijloacele financiare alocate în baza legii bugetului de stat;
- d) mijloacele financiare acumulate din serviciile de consultanță acordate contra plată;
- e) alte surse care nu contravin prezentului Statut și legislației.

24. Mijloacele financiare ale Centrului se utilizează în conformitate cu bugetul anual aprobat.

25. Patrimoniul Centrului va fi folosit de către acesta doar în scopurile prevăzute de prezentul Statut.

26. Centrul nu poate repartiza patrimoniul aflat în proprietatea sa, inclusiv venitul sau nicio parte din el, în interesele angajaților Centrului sau ale unei persoane particulare, atât în procesul de activitate al Centrului, cât și la reorganizarea sau dizolvarea acesteia.

27. Centrul poate avea în proprietate clădiri, construcții, utilaje, mijloace de transport, precum și alte bunuri necesare realizării misiunii stabilite în prezentul Statut.

28. În modul stabilit de legislație, Centrul poate casa și scoate de la balanța sa aparatajul, materialele, mobilierul, instalațiile defectate și mijloacele de transport neutilizabile, datoriile debitorilor, alte datorii și pierderile.

Capitolul VI

EVIDENȚA CONTABILĂ ȘI RAPORTAREA

29. Centrul ține evidența contabilă în conformitate cu Ordinele Ministerului Finanțelor și prezintă rapoartele și situațiile statistice, în conformitate cu prevederile actelor normative.

30. Controlul asupra activității financiare a Centrului îl exercită Consiliul de supraveghere și alte organe abilitate cu acest drept.

Anexa nr.2
la Hotărârea Guvernului nr. _____

Structura Instituției Publice „Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală”

Nr d/o	Funcția	Nr. de unități
Administrația Centrului		
1	Director	1
2	Contabil principal (<i>și achiziții publice</i>)	0,6
3	Analist principal în marketing	1
4	Consultant științific	2
Total		4,6

NOTA INFORMATVĂ
cu privire la constituirea
Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova ca țară cu statut de candidat trebuie să se alinieze la prevederile acestuia la legislația Uniunii Europene. Astfel, potrivit Articolului 15 din Regulamentului (UE) 2021/2115 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013, stabilește că „*Statele membre includ în planurile lor strategice PAC un sistem de furnizare de servicii pentru consilierea fermierilor și a altor beneficiari ai sprijinului PAC în ceea ce privește gestionarea terenurilor și gestionarea fermelor (denumite în continuare „servicii de consiliere agricolă”). Statele membre se pot baza pe sistemele existente.*”

Dorim să subliniem că în Republica Moldova serviciile de consultanță și extensiune în agricultură au devenit accesibile fermierilor odată cu crearea acestora în 2001 cu suportul tehnic și financiar al Băncii Mondiale, fiind organizate și funcționând ca o rețea de consultanță și extensiune în agricultură.

Odată cu finalizarea suportului financiar oferit în perioada anilor 2001-2012 de Banca Mondială și Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională pentru susținerea și dezvoltarea serviciilor de consultanță și extensiune, Guvernul, prin intermediul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, a preluat în 2013 gestionarea serviciilor respective.

Modelul utilizat în prezent de către Minister în scopul asigurării accesului fermierilor la servicii de extensiune rurală presupune selectarea de către acesta a unor operatori economici. De regulă, aceștia sunt organizații non-guvernamentale care se angajează să organizeze și să presteze serviciile de extensiune rurală unor grupe de fermieri. Pentru prestarea serviciilor de extensiune rurală, operatorii economici contractează, la rîndul său, consultanți individuali (profesori, cercetători și alții) care, nemijlocit, acordă consultanță fermierilor.

Acest model a fost conceput pentru a evita problemele de coordonare și monitorizare a executării contractelor de achiziție a serviciilor, care pot fi generate de încheierea nemijlocită de către Minister a acestora cu consultanții individuali. Din lipsa de personal dedicat acestor activități, Ministerul a fost în incapacitatea să coordoneze și monitorizeze prestarea acestor servicii de către consultanții individuali, numărul cărora a variat pînă la 36 persoane.

Totodată, în urma analizei efectuate asupra modalității de executare a contractelor de achiziție a serviciilor de extensiune rurală s-a constată că doar aproximativ 25% din suma atribuită pe contract, operatorul economic o folosea pentru acoperirea costurilor legate de plata consultanților individuale.

Tranziția la modelul de organizare a serviciilor de consultanță și extensiune prin intermediul Ministerului a afectat însă considerabil gradul de accesare a serviciilor respective în perioada anilor 2018-2022, acesta fiind în scădere față de perioada precedentă, indicând o tendință continuă de descreștere de la 668 beneficiari în 2018 la 318 beneficiari în 2022.

De asemenea, din perspectiva principiilor administrației centrale consfințite în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, această activitate desfășurată de către Minister este improprie lui, întrucît funcțiile de elaborare a politicilor urmează a fi delimitate de funcțiile de implementare.

În aceste circumstanțe, Ministerul propune reorganizarea autorității publice „Centrul Metodic pentru Învățământ” în Instituție Publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”, și delegarea acestuia funcția de implementare a politicilor în domeniul consilierii agricole și rurale.

În prezent, „Centrul Metodic pentru Învățământ” are drept misiune coordonarea procesului de elaborare a documentelor educaționale și produselor curriculare: planuri de învățământ, programe, curriculum-uri, ghiduri, cursuri de prelegeri și alte materiale didactico-metodice și de specialitate necesare procesului educațional; coordonarea formării profesionale continue și atestării a cadrelor didactice și manageriale din sistemul de învățământul profesional tehnic din domeniul agroindustrial.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 793/2022 cu privire la modificarea fondatorului unor instituții de învățământ, funcția de fondator la instituțiilor de învățământ profesional tehnic din domeniul agroindustrial a fost transferată de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare către Ministerul Educației și Cercetării. În aceste circumstanțe, pentru a evita crearea unor noi entități juridice se propune reorganizarea „Centrul Metodic pentru Învățământ” și adaptarea misiunii acestuia pentru prestarea serviciilor de consultanță agricolă.

Prin instituirea Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală” se urmărește dezvoltarea unor servicii de consultanță agricolă orientate pe nevoile fermierilor care să le permită accesul ușor la informații tehnico-economice, financiare, manageriale, programe de formare și programe de dezvoltare rurală. Spre deosebire de modelul anterior, Centrul va acorda consultanță prin intermediul consultanților individuali nemijlocit contractați de către acesta. Astfel, realizându-se o economie a mijloacelor bugetare, care erau utilizate pentru acoperirea costurilor de regie ale operatorilor economici.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu prevede armonizarea legislației naționale la prevederile legislației Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede:

a) reorganizarea Autorității publice „Centrul Metodic pentru Învățământ” în Instituție Publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”;

b) aprobarea statului și structurii Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală. Potrivit Statului, acesta va avea drept funcții principale:

- acordarea de asistență consultativă fermierilor;
- formarea și perfecționarea sistematică a formatorilor pe domenii specifice pentru asigurarea sectorului cu consultanță și consiliere în funcție de nevoile și necesitățile fermierilor;
- analiza și monitorizarea serviciilor de consultanță, instruirilor de formare a fermierilor și a cheltuielilor suportate;
- efectuarea studiilor și analizelor cu privire la impactul serviciilor de consultanță, instruirilor asupra dezvoltării agriculturii, în general, și a exploatațiilor agricole, în special.

Organele de conducere ale Centrului se constituie din Director și Consiliul de supraveghere. Atribuțiile Consiliului de supraveghere se vor axa pe coordonarea și supravegherea activității Centrului, iar atribuțiile Directorului se axează pe administrarea nemijlocită a Centrului.

De asemenea, în cadrul Centrului va fi instituit un Consiliu consultativ care va asigura legătura între organizațiile care au activitate de cercetare, dezvoltare și inovare în diverse domenii legate de agricultură și dezvoltare rurală, precum și între acestea și fermieri.

c) stabilirea efectivului-limită a Centrului în număr de 4,6 unități.

5. Fundamentarea economico – financiară

Pentru anul 2023, Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală va fi finanțat în limita bugetului aprobat. Impactul asupra bugetului este reflectat în Analiza Impactului de Reglementare.

Personalul Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală va fi salarizat în conformitate cu Legea nr. 270/2017 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și actelor normative conexe.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
În urma adoptării proiectului Hotărîrii, Consiliul de supraveghere urmează să aprobe Regulamentul de funcționare a Consiliului consultativ. Totodată, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare va revizui sau, după caz, va abroga actele administrative normative care au reglementat anumite aspecte ale procesului de prestare a serviciilor de consultanță și de recepționare a acestora de la operatorii economici.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
Proiectul urmează a fi supus avizării de către Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Național Anticorupție. Totodată, proiectul urmează a fi publicat pe particip.gov.md pentru a fi supus consultărilor publice.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție după anunțarea sa în ședința secretarilor generali ai ministerelor
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Nu este cazul.
10. Constatările expertizei juridice

**Viceprim-ministru,
Ministru agriculturii și
industriei alimentare**

Vladimir BOLEA

Ex.: Dogotari Vasilii
Tel.: 0(22) 204578

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Revizuirea mecanismului de prestare a serviciilor de extensiune rurală pentru fermieri de către stat
Data:	24 februarie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova
Subdiviziunea:	Serviciul cercetare, învățământ și consultanță în agricultură
Persoane responsabile și informații de contact:	ZBANCĂ Andrei, consultant GSM: 069201414, e-mail: andzbanca@yahoo.com DOGOTARI Vasilii, șef secție, Secția Juridică Tel. 022 204-525, e-mail: vasilii.dogotari@maia.gov.md REȘITCA Rodica, șef secție Serviciul cercetare, învățământ și consultanță în agricultură Tel. 022 204-550, e-mail: rodica.reshitca@maia.gov.md
Componentele analizei impactului de reglementare	
1. Definirea problemei	
<p>a) <u>Problemele care urmează a fi soluționate:</u> Problema majoră în asigurarea serviciilor de extensiune (consultanță) rurală fermierilor de către MAIA constă în: (i) costurile ridicate de prestare a serviciilor de extensiune rurală prin intermediul prestatorilor de servicii și (ii) caracterul impropriu unui Minister, în calitate de autoritate de elaborare a politicilor, de a organiza nemijlocit implementarea acestora. În Republica Moldova pe piața serviciilor de consultanță rurală se atestă o insuficiență a consultanților și prestatorilor de servicii de extensiune agricolă complexă pentru acoperirea tuturor domeniilor și sectoarelor agroindustriale (consultanță pentru toate lanțurile valorice în domeniile tehnologice, economice, marketing și comerțul civilizat / retail, legale și de mediu/reziliență climatică pentru integrarea fermierilor mult mai avantajoasă în comerțul civilizat).</p> <p>b) <u>Descrierea problemei</u> Modelul utilizat în prezent de către Minister în scopul asigurării accesului fermierilor la servicii de extensiune rurală presupune selectarea de către acesta a unor operatori economici. De regulă, aceștia sunt organizații non-guvernamentale care se angajează să organizeze și să presteze serviciile de extensiune rurală unor grupe de fermieri. Pentru prestarea serviciilor de extensiune rurală, operatorii economici contactează, la rândul său, consultanți individuali (profesori, cercetători și alții) care, nemijlocit, acordă consultanță fermierilor. Acest model a fost conceput pentru a evita problemele de coordonare și monitorizare a executării contractelor de achiziție a serviciilor, care pot fi generate de încheierea nemijlocită de către Minister a acestora cu consultanți individuali. Din lipsa de personal dedicat, Ministerul este în incapacitatea să coordoneze și monitorizeze prestarea acestor servicii de către consultanți individuali, numărul cărora a variat până la 36 persoane. În urma analizei efectuate asupra modalității de executare a contractelor de achiziție a serviciilor de extensiune rurală s-a constată că doar aproximativ 25% din suma atribuită pe contract, operatorul economic o folosea pentru acoperirea costurilor legate de plata consultanților individuale. Insuficiența consultanților pentru toate domeniile/clustere a lanțurilor valorice, companiilor de consultanță specializate în domeniul extensiunii agricole și finanțărilor necesare pentru prestarea serviciilor de extensiune rurală este un aspect negativ. Totodată, se constată existența unor companii de consultanță, dar care prestează un spectru îngust de servicii de consultanță, unui număr mic de fermieri și doar segmentelor acoperite de finanțările accesate sau scopului de activitate a organizației / proiectului.</p>	

Statul trebuie să faciliteze și să sprijine diversificarea extensiunii rurale pentru acoperirea tuturor domeniilor de consultanță pentru consultanța garantată de stat fermierilor (producerea legumelor, plante aromatice, sectorul zootehnic, procesare și dezvoltarea lanțurilor valorice, asigurarea conexiunii cu informațiile operative de pe piețele regionale, etc.) și formarea de formatori (consultanță) pentru acoperirea tuturor domeniilor și sectoarelor prin consultanță complexă. Această sarcină a statului reiese și din prevederile Articolul 15 „Servicii de consiliere agricolă” al Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 **de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013, iar Republica Moldova ca țară cu statut de candidat trebuie să se alinieze la prevederile acestuia.**

Garantarea serviciilor de extensiune de către stat este o necesitate pentru fermieri de a-și crea și gestiona afacerile competitiv, iar pentru aceasta au nevoie atât de cunoștințe specifice domeniului agricol – spre exemplu, diagnosticarea și combaterea unor boli sau dăunători, cât și de competențe ce țin de managementul unei afaceri, precum întocmirea unui studiu de fezabilitate pentru obținerea unui credit, etc.

Cauzele care stau la apariția problemei

După cum s-a menționat mai sus, problema costurilor ridicate legate de prestarea serviciilor de extensiune este determinată, pe de o parte, de lipsa unui personal dedicat activităților de gestionare a procesului de consultanță acordat fermierilor, iar, pe de altă parte, caracterul impropriu unei Minister de a implementa politici, face imposibilă crearea unei subdiviziuni responsabile de acest proces.

c) Cum a evaluat problema și viitorul fără intervenție

În RM serviciile de extensiune erau constituite:

- (i) serviciile de extensiune publice finanțate de Banca Mondială / Guvern care au funcționat și au fost finanțate până în anul 2017 (inclusiv) și a inclus o rețea de 32 organizații regionale cu 430-450 consultanți naționali, regionali și locali;
- (ii) serviciile de extensiune private, care activează în prezent, au acoperire neuniformă (FARM – 12 organizații regionale și FNFM – 5 organizații regionale);
- (iii) serviciile de extensiune prestate de organizațiile din domeniile cercetării și inovării, instituțiile de învățământ, companii de consultanță, asociații pe produs, agenții și instituții, etc.

Pe lângă entitățile publice și private, există și organizațiile din domeniul cercetării și inovării, cu personal calificat, specializat în funcție de domeniul de cercetare predominant la nivelul institutelor.

Din datele publice aferente anului 2021 în Republica Moldova sunt înregistrate cca. 551 de firme de consultanță în management, acestea fiind firme care au declarat în bilanț ca activitate care a generat profitul principal fiind servicii specifice consultanței în management. Sinteza datelor publice referitor la companii de consultanță în management:

- ✚ 551 firme de consultanță în management la nivel național
- ✚ 439 firme înregistrate în Chișinău (cca. 80% din total)
- ✚ 28,2 milioane euro - cifra totală de afaceri
- ✚ Cca. 7,2 milioane euro - profit
- ✚ 1668 angajați, în scădere față de anul anterior.

Anual MAIA asigură și finanțează serviciile de extensiune rurală prin intermediul achizițiilor publice, ceea ce devine tot mai dificil de implementat în perioadele optime de instruire și pe tematici sectoriale necesare (deoarece prestatorii se selectează și se semnează contractele în luna august când practic ciclul de producere în agricultură s-a finalizat și nu poți implementa servicii de extensiune cu demonstrare) și în volumul planificat de consultanță. În aceste condiții calitatea și

competitivitatea serviciilor de extensiune scade și pierde din utilitatea practică a lor, care în final duce la reducerea anuală a finanțării serviciilor de consultanță și reducerea competitivității fermierilor autohtoni.

În continuare se propune spre analiză implementarea și finanțarea serviciilor de extensiune de către MAIA pentru anul 2022.

Nr. lot	Denumirea bunurilor/serviciilor	Indicatori planificați - analiză				Indicatori raportați - analiză			
		Număr grupe	Număr de beneficiari	Valoarea estimată	Cost pe beneficiar, lei	Număr grupe	Număr de beneficiari	Valoarea plății efectuate	Cost pe beneficiar, lei
Lot 1	Servicii de consultanță în domeniul vitivinicol	2	20	212.800	10.640	2	35	187.200	5.349
Lot 2	Servicii de consultanță în domeniul particularităților organizării producerii produselor vitivinicole cu indicații geografice și denumire de origine protejată	1	10	169.600	16.960	1	18	118.400	6.578
Lot 3	Servicii de consultanță în domeniul zootehnic (bovine lapte, carne)	1	10	169.600	16.960	1	15	161.600	10.773
Lot 4	Servicii de consultanță în domeniul zootehnic (ovine și caprine)	1	10	169.600	16.960	1	37	153.600	4.151
Lot 5	Servicii de consultanță în domeniul zootehnic (porcine)	1	10	169.600	16.960	1	18	156.800	8.711
Lot 6	Servicii de consultanță în domeniul pomicol (culturi bacifere)	2	20	212.800	10.640	2	23	200.000	8.696
Lot 7	Servicii de consultanță în domeniul pomicol (plantații perene)	2	20	212.800	10.640	2	37	179.200	4.843
Lot 8	Servicii de consultanță în domeniul legumicol (teren protejată)	3	30	256.000	8.533	3	45	222.400	4.942
Lot 9	Servicii de consultanță în domeniul legumicol (câmp deschis)	3	30	256.000	8.533	3	73	235.200	3.222
Lot 10	Servicii de consultanță în domeniul fitotehnic (culturi leguminoase)								
Lot 11	Seminare în domeniul implementării elementelor de agricultură conservativă	1	10	169.600	16.960	1	17	129.600	7.624
Total - servicii de extensiune		17	170	1.998.400	11.755	17	318	1.744.000	5.484

Derularea implementării serviciilor de extensiune pentru anul 2022 au demarat în luna august, ceea ce s-a realizat cu întârziere din cauza procedurilor și eficiența este joasă, deoarece costul serviciilor de extensiune raportate la un beneficiar direct este foarte înalt (5,484 lei), deoarece sunt implementate prin contracte prestări servicii cu companii intermediare (care la rândul lor angajează consultanți) și nu direct pentru optimizarea costurilor și optimizarea perioadei de implementare.

În acest context este necesar restabilirea și dezvoltarea serviciilor de extensiune publice necesare pentru prestarea minimului necesar de servicii de consultanță în agricultură și dezvoltare rurală, consiliere și transfer de cunoștințe pentru fermieri, deoarece piața consultanței este foarte fragmentată și mai mult se axează pe management și business.

Construcția unui sistem de consultanță agricolă funcțional și performant reprezintă o urgență, nu doar din perspectiva nevoilor de dezvoltare ale fermierilor, ci și din însuși accesul Republicii Moldova la viitoarele fonduri pentru agricultură (unde rolul extensiunii și consultanței este unul primordial pentru implementarea corectă și durabilă a proiectelor investiționale și de infrastructură) și ca țară membră a UE, unde este necesar existența și activitatea serviciilor de extensiune.

În special în aceste vremuri în care se vorbește despre „smart agriculture”, tehnică de înaltă precizie, agricultură de valoare înaltă, dar și de scheme de marketing a producției agricole din ce în ce mai sofisticate, instrumente financiare disponibile fermierilor – devine evidentă nevoia ca fermierii să aibă acces la toate aceste noutăți și inovații. Toate acestea sunt cu atât mai relevante într-o țară ca Republica Moldova, ale cărei numeroase ferme mici și mijlocii trebuie să producă cu adevărat inteligent pentru a putea fi competitive și pentru a rezista pe piață.

d) Documentele de politici și actele normative existente:

Principalul document care reglementează prestarea serviciilor de extensiune este Hotărârea Guvernului nr. 486/2012 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a serviciilor de extensiune rurală pentru anii 2012-2022. Această strategie este necesar revizuită și ajustată reieșind din particularitățile actuale și să asigure durabil dezvoltarea acestor activități.

Serviciile de extensiune sunt necesare în contextul aderării la UE, iar regulamentul (UE) 2021/2115

al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 stabilește normele privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013. În special, Articolul 15 „Servicii de consiliere agricolă” al regulamentului stabilește clar necesitatea existenței serviciilor de extensiune garantate de stat și aspectele necesare pentru asigurarea accesului.

2. Stabilirea obiectivelor

Perfecționarea mecanismului de implementare și prestare a serviciilor de extensiune rurală de către stat are la bază următoarele obiective:

Obiectiv general - eficientizarea implementării serviciilor de extensiune agricolă și rurală prin reducerea costurilor bugetare per beneficiar, asigurarea capacității de consultanță pentru fermieri pentru pachetele generale de consultanță (în special pentru fermele de subzistență, tinerii fermieri, fermele mici și mijlocii) și consiliere pe probleme dezvoltare durabilă, integrarea lor în lanțurile valorice, sporirea calității vieții și competitivității sectorului agroalimentar.

Obiectivele specifice care vor facilita implementarea obiectivului general sunt:

1. Implementarea anuală în perioada optimă de prestare a serviciilor de consultanță prin contractarea directă a consultanților la implementarea extensiunii agricole în baza contractelor de prestări servicii;
2. Sporirea anuală a numărului de beneficiari instruiți (directi și indirecti) prin intermediul serviciilor de consultanță și optimizarea costurilor de instruire pe beneficiar direct până la 146,6 lei;
3. Creșterea graduală a bugetului pentru serviciilor de extensiune prin atragerea finanțării din partea donatorilor;
4. Formarea/perfecționarea formatorilor de servicii consultanță pentru domeniile specifice de extensiune agricolă și diversificarea serviciilor prestate pentru fermieri;
5. Facilitarea coordonării / cooperării și comunicării dintre principalii operatori a serviciilor de consultanță agroindustrială pentru toate lanțurile valorice și stabilirea programului anual de consultanță pentru acoperirea tuturor sectoarelor și domeniilor solicitate de fermieri (inclusiv pentru produse de nișe);
6. Dezvoltarea și promovarea anuală a politicilor de stat și extensiunii rurale prin intermediul platformei și în cadrul activităților de extensiune prestate;
7. Implementarea anuală a programelor de instruire și consultanță a fermierilor prin intermediul parteneriatelor cu companii și agenții ce prestează servicii de extensiune;
8. Crearea și dezvoltarea unei platforme digitale și informative ale actorilor din agricultură în domeniul agricol și economic / marketing prin conectarea cu piețele regionale către anul 2025.

Beneficiarii serviciilor de consultanță

1. **producătorii agricoli**, în cadrul cărora se regăsesc mai multe grupuri țintă:
 - ✚ micii producători care trebuie sprijiniți să treacă de la stadiul de agricultură de subzistență la statutul de fermă de tip familial cu caracter comercial;
 - ✚ fermierii mijlocii care au potențial pentru dezvoltarea exploatației, adaptarea și diversificarea producției în scopul creșterii profitului;
 - ✚ asociațiile și organizațiile profesionale ale agricultorilor care vor trebui să fie susținute în dezvoltarea strategiilor de marketing în funcție de cerințele pieței.
2. **populația rurală** angajată în diverse activități generatoare de venituri.

3. Identificarea opțiunilor

Piața de consultanță și extensiune din Moldova „are loc pentru creștere”, dar perspectivele de dezvoltare depind în primul rând de ritmul de accelerare al economiei naționale, de talia și capacitatea de plată a agenților economici, de profesionalismul antreprenorilor / fermierilor și de încrederea lor în ziua de mâine.

O particularitate a pieței serviciilor de consultanță din Republica Moldova este absența completă a

unor jucători internaționali importanți din domeniul consultanței, iar prezența celor autohtoni îi caracterizează printr-o dispersare destul de pronunțată (parteneriate de colaborare lipsesc).

Concurența de pe piața de consultanță și extensiune poate fi considerată neînsemnată. În unele domenii de consultanță există foarte puțini specialiști de înaltă calificare, în alte domenii profesioniștii, capabili să ofere servicii de consultanță, sunt complet absenți. Concurența în consultanță se bazează nu atât pe preț (piața se caracterizează printr-o elasticitate scăzută a prețurilor), cât pe abordările specifice în lucrul cu clienții, pe personalitatea și calificarea consultanților, pe capacitatea consultanților de-a oferi soluții corecte și inovatoare, fundamentate pe cifre, fapte, tendințe, experiență de lucru, etc.

Dezvoltarea serviciilor de extensiune publice în RM sunt necesare și pot fi implementate în bază următoarelor opțiuni:

- a. **opțiunea de nu face nimic** - opțiunea dată prevede că MAIA va asigura minimul de servicii de extensiune în bază procedurilor de achiziție publice și contractelor de prestări servicii;
- b. **opțiunea de dezvoltare** - prevede crearea Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (CCAR) prin reformarea Centrului Metodic pentru Învățământ.

Crearea CCAR în bază reformării Centrului Metodic pentru Învățământ va permite asigurarea implementării directe a serviciilor de extensiune agricolă, ceea ce va asigura prestarea lor în perioadele recomandate (optime), optimizarea costurilor și sporirea eficienței prestării serviciilor de consultanță. În acest caz, MAIA va fi responsabil de facilitarea dezvoltării unui cadru favorabil prestării serviciilor de extensiune, asigurarea minimului de finanțare pentru extensiunea generală și monitorizarea implementării planului de extensiune anual.

Totodată, dezvoltarea serviciilor de extensiune vor putea fi implementate competitiv, deoarece vor fi coordonate și planificate în baza consiliului consultativ format din cei mai principali operatori de servicii de extensiune și cu o acoperire a tuturor sectoarelor și domeniilor de consultanță.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

Opțiunea I - A nu face nimic

Opțiunea dată prevede că MAIA va continua, ca în prezent, să asigure minimul de servicii de extensiune în bază procedurilor de achiziție publice și contractelor de prestări servicii.

Costuri:

Bugetul anual pentru pachetele de servicii de extensiune constituie 1,7-2,0 milioane lei finanțate de MAIA prin intermediul contractelor de prestări servicii cu companii specializate selectate.

Prestarea serviciilor de extensiune prin licitații anuale scumpesc consultanța, deoarece se implementează prin companii prestatoare de servicii de extensiune, care prevăd și cota administrativă, care reduc din sumele achitate nemijlocit consultanților individuali și reduc considerabil din calitatea lor.

Beneficii:

Nu au fost identificate.

Efecte negative:

- a. În prezent MAIA are rolul de implementare a consultanței, deoarece este implicată direct în selectarea și relații fiduciare pentru prestarea serviciilor, ceea ce este impropriu acestuia, în calitate de autoritate de elaborare a politicilor.
- b. Procedurile de lansare a serviciilor de extensiune și selectarea prestatorilor de servicii este dificilă și deseori durează în timp, ceea ce nu permite realizarea extensiunii în termenii și perioadele optimale. Totodată, implementarea către MAIA a extensiunii necesită timp și personal.
- c. Costul ridicat al serviciilor de extensiune condiționează accesul fermierilor la consultanță într-un număr mult mai redus, iar calitatea lor va înrăutăți competitivitatea exploataților agricole proprii.
- d. Lipsa unei platforme pentru comunicarea corectă și eficientă între operatorii de servicii de extensiune pentru coordonarea și implementarea sustenabilă către beneficiarii finali.

Riscuri:

Guvernul nu dispune de resurse financiare suficiente pentru finanțarea serviciilor de extensiune și anual reducându-se finanțarea este un risc eminent de lipsa de finanțare a lor în viitor.

Impactul:

Diminuarea încrederii fermierilor în serviciile de extensiune rurală finanțate de către stat.

Opțiunea II - Crearea CCAR în baza instituției publice

Opțiunea prevede crearea Instituției Publice „Centrul de consilier agricolă și rurală” (CCAR) prin reformarea Centrul Metodic pentru Învățământ. Opțiunea dată este una rațională și logică prin reformarea Centrul Metodic pentru Învățământ, deoarece va permite crearea unei intervenții utile și necesare sectorului de extensiune rurală și asigurarea consultanței de stat pentru fermieri.

Avantaje:

- Crearea CCAR va îmbunătăți, prin intermediul personalului dedicat, coordonarea și monitorizarea serviciilor de extensiune rurală;
- Contractarea directă a consultanților în baza specializării și experienței în prestarea serviciilor într-o perioadă optimală de timp și costuri minime (costurile se vor optimiza și va permite prestarea unui număr mai mare de servicii de consultanță, ceea ce va crește numărul de beneficiari și se va reduce costul direct pe beneficiar);
- Crearea CCAR va permite elaborarea propunerilor de proiecte pentru donatori și finanțatori, care va permite accesarea finanțărilor suplimentare și diversificarea activităților de extensiune ce vor spori competitivitatea exploatațiilor fermierilor și veniturilor lor din administrarea exploatațiilor agricole proprii.
- Adaptarea ofertei serviciilor de extensiune rurală la cererea fermierilor.

Costuri:

Statul va finanța anual doar personalul administrativ al CCAR, care vor asigura gestiunea operațională și implementarea minimului de servicii de extensiune garantat de stat.

Finanțarea din partea proiectelor / donatorilor va deveni o sursă tot mai importantă prin scrierea proiectelor și diversificarea serviciilor de extensiune.

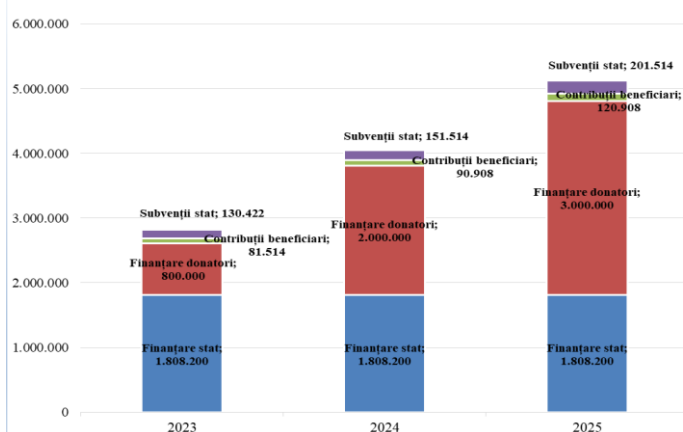
Planificarea bugetului anual estimativ al CCAR pentru anii 2023-2025

Specificarea surselor de finanțare	Anii					
	2023		2024		2025	
	MDL	%	MDL	%	MDL	%
Finanțare de stat	1.808.200	64,1%	1.808.200	44,6%	1.808.200	35,2%
Finanțare donatori	800.000	28,4%	2.000.000	49,4%	3.000.000	58,5%
Contribuții beneficiari – servicii extensiune	81.514	2,9%	90.908	2,2%	120.908	2,4%
Subvenții de stat servicii de extensiune	130.422	4,6%	151.514	3,7%	201.514	3,9%
Total finanțare	2.820.137	100,0%	4.050.622	100,0%	5.130.622	100,0%

Crearea centrului va permite diversificarea surselor de finanțare, unde accentul cel mai mare va fi pe identificarea surselor de la donatori și proiecte pentru diversificarea serviciilor de extensiune și prestarea serviciilor de consultanță mult mai complexe și solicitate de mediul antreprenorial.

Atragerea de finanțări suplimentare pentru servicii de extensiune va fi o activitate importantă în cadrul centrului, în scopul diversificării serviciilor de extensiune și domeniile de consultanță, în dependență de interesul și necesitatea

Structura finanțării CCAR pentru perioada anilor 2023-2025, MDL

fermierilor și populației rurale.

Implementarea serviciilor de extensiune (vizite de studiu, schimburi de experiențe, seminare, târguri și misiuni de afaceri) va include și colectarea de contribuții din partea beneficiarilor, ceea ce va crește interesul acestora, cofinanța activitățile și identifica sursele suplimentare de venit pentru organizarea serviciilor de extensiune.

Pentru detalii asupra bugetului CCAR a se vedea anexa nr. 2.

Beneficii:

1. Costuri reduse per beneficiar a serviciilor de extensiune, care către anul 2025 va constitui 146,6 lei pe beneficiar (în anul 2022 a constituit 5,484 lei)
2. Asigurarea unui spectru mai larg de servicii de extensiune rurală și complexă, ceea ce implică resurse dar și rezultate mult mai mari pentru beneficiarii de servicii.
3. Posibilitatea de asigurare a dezvoltării și implementării serviciilor de extensiune conform principiului managerial „just-in-time”.

Riscuri:

- a. Atractivitatea joasă a salariului în cadrul instituțiilor publice.
- b. Un risc sporit pentru scopurile trasate la crearea CCAR este identificarea consultanților individuali cu o specializare medie, care va necesita timp pentru pregătirea lor și va duce la dezvoltarea mai lentă a serviciilor de extensiune.

Costuri de conformare:

Pentru crearea CCAR sunt necesare unele investiții neesențiale, care prevăd dotarea și echiparea centrului cu echipamentele și utilajele necesare pentru asigurarea prestării serviciilor de extensiune și consultanță fermierilor și populației rurale.

Bugetul investițiilor de reorganizare și creare a CCAR

Specificarea investițiilor	Bugetul total investiții, lei	Sursele de finanțare	
		Centru	Donatori
Mijloc de transport - off-road vehicle	369.000		369.000
Echipament pentru evenimente on-line / hybrid	100.000		100.000
Tehnică de calcul pentru birouri, imprimante, copiatoare	100.000	10.000	90.000
Echipamente evenimente în câmp / regionale	80.000	8.000	72.000
Crearea platformei digitale pentru diseminarea informațiilor	1.010.000		1.010.000
Mobilier pentru dotarea oficiilor / sala de ședințe / instruire	75.000	7.500	67.500
Total investiții	1.734.000	25.500	1.708.500
Structura investițiilor, %	100,0%	1,5%	98,5%

Notă: informații detaliate referitor la dezvoltarea platformei digitale pentru diseminarea materialelor și informațiilor se anexează (Anexa nr. 3)

Impactul opțiunii poate genera mai multe efecte pozitive și anume:

Impactul creării CCAR și implementării serviciilor de extensiune rurală:

- ✚ Facilitarea accesului fermierilor la consultanță și diversificarea serviciilor de extensiune în dependență de solicitările fermierilor și populației rurale;
- ✚ Sporirea competitivității exploatațiilor beneficiare de servicii de consultanță și creșterea veniturilor populației de la sate și nivelului de trai;
- ✚ Prestarea serviciilor de extensiune în baza contractelor prestări servicii va permite asigurarea unei motivații mai sporite și îmbunătățirea serviciilor de consultanță oferite;
- ✚ Dezvoltarea și implementarea cursurilor de ”formare a formatorilor” pentru sporirea nivelului de calitate a serviciilor de extensiune prestate pe domenii necesare în spațiul rural;
- ✚ Direcționarea spre diversificarea ulterioară a serviciilor rurale și dezvoltarea de parteneriate între operatorii de servicii de extensiune și consultanță;
- ✚ Activitatea Consiliul consultativ va facilita dezvoltarea și coordonarea tuturor proiectelor / asistenței în ceea ce privește prestarea serviciilor de extensiune rurală, astfel asigurând diversificarea consultanței și acoperirea domeniilor absente și solicitate de fermieri;
- ✚ Implementarea unui sistem intern de înregistrare pentru monitorizarea portofoliului de

extensiune, specializare și creșterea competitivității companiilor de consultanță, executarea plățile, etc;

✚ Diversificarea surselor de finanțare.

În tabelul de mai jos este evaluat impactul al creării CCAR a prestării serviciilor de extensiune rurale în RM:

Evaluarea impactului economic și eficiența prestării serviciilor de extensiune în CCAR

Indicatorii de impact	UM	Anii		
		2023	2024	2025
Număr total de beneficiari (directi și indirecti)	fermieri	12.500	22.250	35.000
<i>numărul estimativ de beneficiari directi de servicii de extensiune</i>	<i>fermieri</i>	<i>2.500</i>	<i>3.750</i>	<i>5.000</i>
<i>numărul estimativ de beneficiari indirecti în bază informațiilor digitale accesate</i>	<i>fermieri</i>	<i>10.000</i>	<i>18.500</i>	<i>30.000</i>
Numărul contractelor de prestări servicii semnate	contracte	20	35	55
Parteneriate semnate de colaborare și implementare a serviciilor de extensiune	parteneriate	5	8	12
Costul total de instruire al unui beneficiar de servicii de extensiune	lei / beneficiar	225,6	182,1	146,6
Costul banilor publici de instruire al unui beneficiar de servicii de extensiune	lei / beneficiar	144,7	81,3	51,7
Finanțări suplimentare atrase pentru extensiune la un leu de finanțare de stat	lei	0,56	1,24	1,84

Pe termen lung, în baza rezultatelor înregistrate la prestarea serviciilor de extensiune rurală și asigurarea dezvoltării durabile, se va examina posibilitatea reformării Instituției Publice CCAR în parteneriat public privat, unde statul cu sectorul asociativ / rețelele private de extensiune vor administra și gestiona centrul în bază participativă. Acest aspect va impulsi și mai tare dezvoltarea durabilă a centrului, sporirii concurenței și calității serviciilor de extensiune și atragerea de finanțări suplimentare pentru prestarea serviciilor de extensiune și consultanță.

Un indicator important de impact al creării CCAR este eficientizarea costurilor și reducerea cheltuielilor pentru un fermier asistat și anume la 146,6 lei / beneficiar către anul 2025 în comparație cu 5 484 lei / fermier în anul 2022.

Concluzie

Opțiunea propusă de creare / reformare a Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (CCAR) prin reformarea Centrului Metodic pentru Învățământ va asigura durabilitatea politicii de dezvoltare a agriculturii, eficientizarea procesului de prestare a serviciilor de extensiune agricolă, sporirea nivelului de informare / cunoștințe și creșterea competitivității sectorului, transfer de cunoștințe, sporirea calității și crearea premiselor pentru integrarea fermierilor în lanțurile valorice, crearea de valoare adăugată și sporirea profiturilor lor din activitatea antreprenorială.

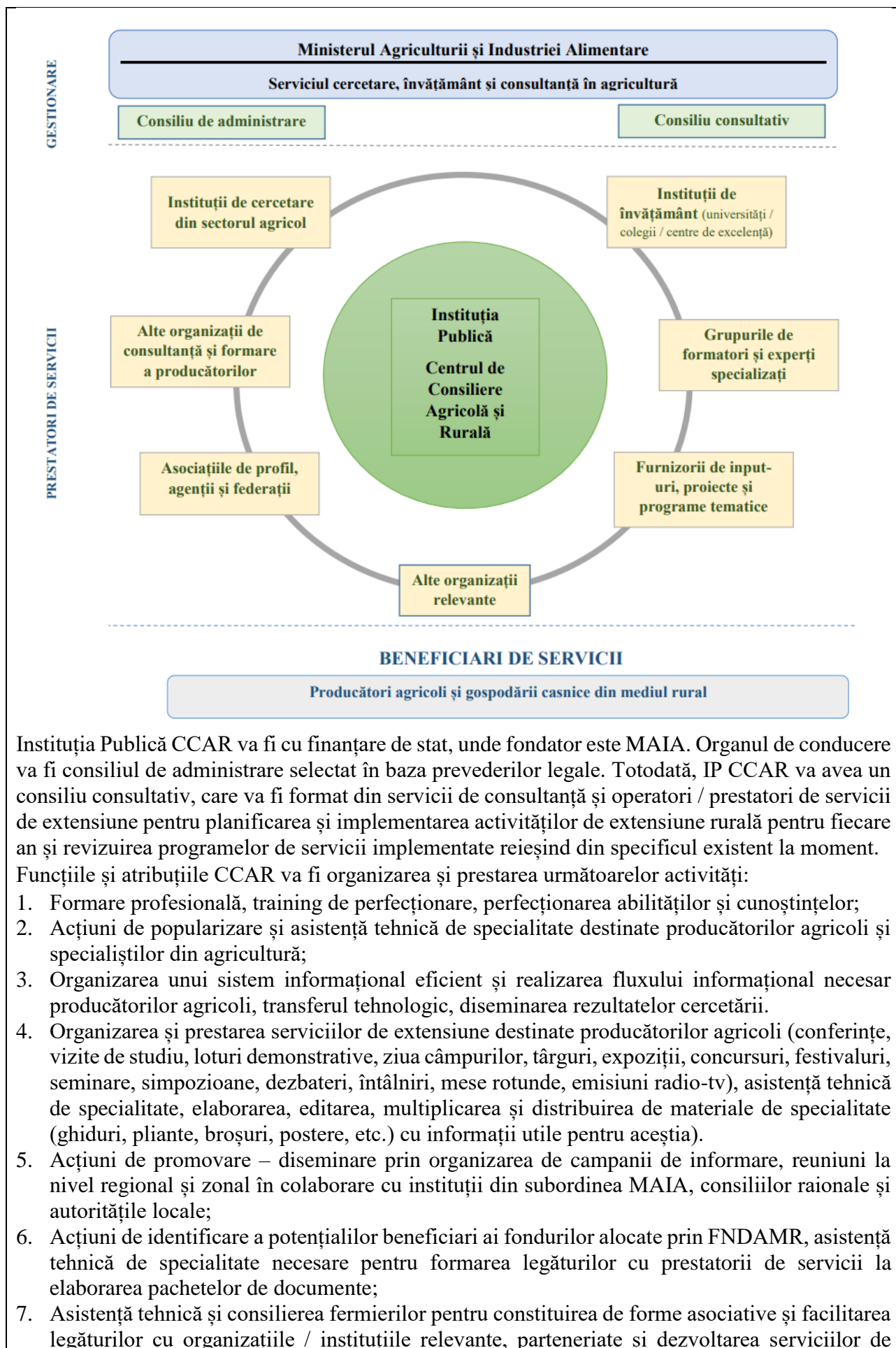
Fermierii necesită asistați prin intermediul serviciilor de extensiune, iar beneficiarii de consultanță își vor spori abilitățile și cunoștințele pentru o mai bună gestionare a exploatațiilor agricole, conectare cu piața și sporirea veniturilor în spațiile rurale prin dezvoltarea principiilor economice și de business în exploatațiile agricole.

Concluzia finală de creare a CCAR este pozitivă și va avea un impact pozitiv, unde costurile de instruire pentru un beneficiar direct al serviciilor de extensiune se estimează la 146,6 – 225,6 lei / fermier (din costul prestării serviciilor în grup costurile de consultanță se optimizează și eficientizează) și atragerea de finanțări suplimentare la un leu cheltuit de stat în mărime de la 0,56 lei în anul 2023 până la 1,84 lei către anul 2025.

5. Implementarea și monitorizarea

Crearea Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (CCAR) este o decizie corectă, deoarece va permite crearea unei intervenții utile și necesare sectorului de extensiune rurală și asigurarea consultanței de stat pentru fermieri.

Structura organizatorică a CCAR

Instituția Publică CCAR va fi cu finanțare de stat, unde fondator este MAIA. Organul de conducere va fi consiliul de administrare selectat în baza prevederilor legale. Totodată, IP CCAR va avea un consiliu consultativ, care va fi format din servicii de consultanță și operatori / prestatori de servicii de extensiune pentru planificarea și implementarea activităților de extensiune rurală pentru fiecare an și revizuirea programelor de servicii implementate reieșind din specificul existent la moment.

Funcțiile și atribuțiile CCAR va fi organizarea și prestarea următoarelor activități:

1. Formare profesională, training de perfecționare, perfecționarea abilităților și cunoștințelor;
2. Acțiuni de popularizare și asistență tehnică de specialitate destinate producătorilor agricoli și specialiștilor din agricultură;
3. Organizarea unui sistem informațional eficient și realizarea fluxului informațional necesar producătorilor agricoli, transferul tehnologic, diseminarea rezultatelor cercetării.
4. Organizarea și prestarea serviciilor de extensiune destinate producătorilor agricoli (conferințe, vizite de studiu, loturi demonstrative, ziua câmpurilor, târguri, expoziții, concursuri, festivaluri, seminare, simpozioane, dezbateri, întâlniri, mese rotunde, emisiuni radio-tv), asistență tehnică de specialitate, elaborarea, editarea, multiplicarea și distribuirea de materiale de specialitate (ghiduri, pliante, broșuri, postere, etc.) cu informații utile pentru aceștia).
5. Acțiuni de promovare – diseminare prin organizarea de campanii de informare, reuniuni la nivel regional și zonal în colaborare cu instituții din subordinea MAIA, consiliilor raionale și autoritățile locale;
6. Acțiuni de identificare a potențialilor beneficiari ai fondurilor alocate prin FNDAMR, asistență tehnică de specialitate necesare pentru formarea legăturilor cu prestatorii de servicii la elaborarea pachetelor de documente;
7. Asistență tehnică și consilierea fermierilor pentru constituirea de forme asociative și facilitarea legăturilor cu organizațiile / instituțiile relevante, parteneriate și dezvoltarea serviciilor de

extensiune.

Ritmul schimbărilor în mediul economic, tehnologic sau social în care exploatațiile își desfășoară activitatea a devenit, în secolul 21, atât de alert, încât fermierii și întreprinzătorii din domeniul agroalimentar au nevoie de sprijin specializat pentru a ține pasul și a integra în activitate toate aceste noi tehnologii, practici și modele de business.

Există 3 mari domenii de consultanță și extensie agricolă de care Moldova are nevoie:

1. sprijinirea agricultorilor pentru accesarea fondurilor europene, subvenții și fezabilitatea investițiilor, managementul financiar la implementarea proiectelor investiționale, asigurarea procedurilor birocratice etc.
2. activități de marketing și analiza pieței, management și gestiune operațională a afacerilor, instruire specializată pe diversificarea și dezvoltarea produselor, integrarea afacerilor în lanțurile valorice și promovarea / accesarea comerțului civilizat (re-tail).
3. consultanță în producția vegetală și animală aspecte tehnologice și de dezvoltare a aspectelor conservative, ecologice, economiei circulare, orientate la diminuarea rezilienței climatice și sporirea competitivității.

Centru va fi creat în lunile Ianuarie – Martie 2023 și dezvoltat pe parcursul perioadei 2023-2025, când vor fi dezvoltate și diversificate serviciile centrului și departamentele distinctive:

Etapa I - etapa de creare a centrului (2023)

1. Administrația Centrului
2. Departament - analize, extensiune și programe/parteneriate

Etapa II - dezvoltate ulterior după modernizarea CCAR (2024 - 2025)

3. Departament consultanță, inovare și transfer de cunoștințe (extensiune)
4. Departament dezvoltarea programelor și parteneriate
5. Departament digitalizarea serviciilor de extensiune.

Activitatea CCAR va genera efecte pozitive, iar cei mai importanți indicatori de performanță sunt:

1. Creșterea de 3 ori a numărului de beneficiari ai serviciilor de extensiune, în anul 2025;
2. Servicii de extensiune diversificate;
3. Creșterea de 3.75 ori a finanțării serviciilor de extensiune de către donatori până în anul 2025.

Performanța surselor de finanțare a CCAR	Etapa creare CCAR – anul 2023		Etapa dezvoltare – modernizare CCAR – către anul 2025	
	MDL	%	MDL	%
Finanțare de stat	1.808.200	64,1%	1.808.200	35,2%
Finanțare donatori	800.000	28,4%	3.000.000	58,5%
Contribuții beneficiari - servicii extensiune	81.514	2,9%	120.908	2,4%
Subvenții de stat servicii de extensiune	130.422	4,6%	201.514	3,9%

Procesul de evaluare și monitorizare operațională va reveni CCAR, care va fi responsabil de asigurarea prestării serviciilor de consultanță de calitate și asigurarea realizării indicatorilor de impact (indicatorii de performanță sunt necesari anual de stabilit și revizuit în dependență de succesele înregistrate).

MAIA va evalua și monitoriza anual indicatorii de performanță menționați mai sus și, în funcție de rezultatele acestora, va propune soluții de adaptare a activității Centrului.

6. Consultarea

Principalele părți interesate în crearea CCAR sunt următoarele:

(i) autoritățile statului: MAIA, CCAR, AIPA; (ii) mediul academic/educațional: (universități, colegii, centre de excelență); (iii) companii de consultanță (agenții, sectorul asociativ); (iv) mediul de afaceri și gospodăriile casnice din spațiul rural.

Departamentul „Serviciul cercetare, învățământ și consultanță în agricultură” din cadrul MAIA a organizat mai multe consultări cu companii lideri de pe piața serviciilor de extensiune rurală, unde a fost prezent conceptul de reformare și colectate propunerile de îmbunătățire.

Totodată, Departamentul „Serviciul cercetare, învățământ și consultanță în agricultură” a organizat o masă rotundă cu tematica „Extensiunea rurală: trecut, prezent și viitor” în cadrul proiectului de

cercetări nr. 20.800009.0807.44 „Adaptarea sistemului de educație – cercetare cu profil agrar în RM la condițiile societății contemporane”, unde au participat toate companiile de consultanță și instituțiile de educație și s-a discutat procesul de reformare și au fost dezbateri constructive, care au fost luate în calcul la reformarea serviciilor de extensiune rurală.

Implementarea serviciilor de extensiune și consiliere rurală pentru fermieri necesită aprobarea proiectului HG cu privire la constituirea Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (este elaborat și acum este în proces de avizare - aprobare).

Ulterior Analiza Impactului de Reglementare însoțită de proiectul de HG propriu-zis urmează a fi avizat de către autoritățile și instituțiile interesate, conform listei stipulate în Cererea privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului respectiv, care urmează a fi anunțat în cadrul ședinței secretarilor de stat.

Anexă: proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la constituirea Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală ”

**Viceprim-ministru,
Ministru agriculturii și
industriei alimentare**

Vladimir BOLEA

Tabel pentru identificarea impacturilor			
Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alterativă 1</i>	<i>Opțiunea alterativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	
povara administrativă	0	0	
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	
competitivitatea afacerilor	+1	0	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+1	0	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	0	0	
veniturile și cheltuielile publice	-1	-1	
cadrul instituțional al autorităților publice	+1	-1	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	
situația macroeconomică	0	0	
alte aspecte economice	0	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	
nivelul de salarizare	0	0	
condițiile și organizarea muncii	0	0	
sănătatea și securitatea muncii	0	0	
formarea profesională	+3	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	0	0	
nivelul sărăciei	0	0	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	
modul sănătos de viață al populației	0	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+1	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	

accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	0	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
alte aspecte de mediu	0	0	

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea "a nu face nimic", în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexa nr. 2

Costurile pentru salarizarea anuală a Centrului cu defalcări în bugetul de stat

Nr d/o	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Treapta de salarizare (mediu)	Clasa de salarizare cumulativă	Coefficient de salarizare	Nr de unități	Salariu de funcție lunar, lei	Salariu lunar final, lei	Spor lunar, lei	Performanța lunară, lei	Spor lunar cu caracter specific, lei	Salariu brut lunar, lei	Salariu brut anual, lei
1	Director/directoare	85	0	85	5,79	1	11.580	11.580	1.300	1.158	1.158	15.196	182.352
2	Contabil/ă principa/ăl (și achiziții publice)	58	III	61	3,51	0,6	6.669	4.001	780	400		5.182	62.178
3	Analist/ă principal/ă în marketing	61	III	64	3,73	1	7.087	7.087	1.300	709		9.096	109.148
4	Consultant/ă științific/ă (sector vegetal)	73	III	77	4,9	1	9.800	9.800	1.300	980	980	13.060	156.720
5	Consultant/ă științific/ă (sector animal)	73	III	77	4,9	1	9.800	9.800	1.300	980	980	13.060	156.720
Total - administrarea centrului						4,6	44.936	42.268	5.980	4.227	3.118	55.593	667.119

Repartizarea investițiilor pentru lunile anului 2023

Specificarea investițiilor	Bugetul total investiții, lei	Repartizarea investițiilor pentru lunile anului 2023											
		Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Mijloc de transport - off-road vehicle	369.000								369.000				
Echipament pentru evenimente on-line / hybrid	100.000					100.000							
Tehnică de calcul pentru birouri, imprimante, copiatoare	100.000			45.000	45.000	10.000							
Echipe pentru evenimente în câmp / regionale	80.000			36.000	36.000	8.000							
Crearea platformei digitale pentru diseminarea informațiilor	1.010.000				50.000	50.000	60.000	80.000	50.000	180.000	180.000	180.000	180.000
Mobilier pentru dotarea oficiilor / sala de ședințe / instruire	75.000			18.750	18.750	18.750	18.750						
Total investiții	1.734.000	0	0	99.750	149.750	186.750	78.750	80.000	419.000	180.000	180.000	180.000	180.000
Structura investițiilor, %	100,0%	0,0%	0,0%	5,8%	8,6%	10,8%	4,5%	4,6%	24,2%	10,4%	10,4%	10,4%	10,4%

Bugetul anual al CCAR – anul 2023

Specificare	UM	Buget anual, lei		
		Cantitate	Cost lunar	Suma
Venituri din vânzări				
Finanțare de stat	luni	12	150.683	1.808.200
Finanțare donatori	luni	12	66.667	800.000
Contribuții beneficiari - servicii extensiune	luni	12	6.793	81.514
În total - venituri din vânzări			224.143	2.689.714
Costuri variabile				
Servicii extensiune finanțare stat (contract PS)	luni	12	83.333	1.000.000
Servicii extensiune finanțare donatori (contract prestări servicii)	luni	12	50.000	600.000
Servicii informaționale	luni	12	1.167	14.000
Materiale în scopuri didactice	luni	12	125	1.500
Formare profesională	luni	12	500	6.000
Deplasări	luni	12	732	8.781
În total costuri variabile			135.857	1.630.281
Costuri fixe				
Salarizarea brută administrativă + defalcări + sporuri	luni	12	55.593	667.119
Servicii de reparații curente	luni	12	108	1.300
Mașini și utilaje	luni	12	3.167	38.000
Indemnizații incapacitate de muncă	luni	12	333	4.000
Servicii de telecomunicații	luni	12	292	3.500
Servicii de locațiune	luni	12	2.917	35.000
Unelte și scule de uz gospodăresc	luni	12	500	6.000
Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou	luni	12	1.250	15.000
Servicii neatribuite	luni	12	500	6.000
Alte materiale	luni	12	167	2.000
Amortizarea mijloacelor fixe	luni	12	10.242	122.900
În total costuri fixe			75.068	900.819
Profit brut			13.218	158.614

Buget anual și flux de numerar pentru CCAR

Specificare	UM	Buget anual, lei			2023												Anul 2024	Anul 2025
		Cantitate	Cost lunar	Suma	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec		
Venituri din vânzări - surse de finanțare																		
Finanțare de stat	luni	12	150.683	1.808.200	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	150.683	1.808.200	1.808.200
Finanțare donatori	luni	12	66.667	800.000	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	66.667	2.000.000	3.000.000
Contribuții beneficiari - servicii extensiune	luni	12	6.793	81.514	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	6.793	90.908	120.908
În total - venituri din vânzări			224.143	2.689.714	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	224.143	3.899.108	4.929.108
Costuri variabile - prestarea serviciilor de extensiune																		
Servicii extensiune finanțare stat (contract PS)	luni	12	83.333	1.000.000	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	83.333	1.000.000	1.000.000
Servicii extensiune finanțare donatori (contract PS)	luni	12	50.000	600.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	2.000.000	3.000.000
Servicii informaționale	luni	12	1.167	14.000	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167	14.000	14.000
Materiale în scopuri didactice	luni	12	125	1.500	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125	1.500	1.500
Formare profesională	luni	12	500	6.000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	6.000	6.000
Deplasări	luni	12	732	8.781	732	732	732	732	732	732	732	732	732	732	732	732	8.781	8.781
În total costuri variabile			135.857	1.630.281	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	135.857	3.030.281	4.030.281
Costuri fixe - costul de finanțare CECR																		
Salarizarea brută administrativă + defalcări + sporuri	luni	12	55.593	667.119	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	55.593	667.119	667.119
Servicii de reparații curente	luni	12	108	1.300	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108	108	1.300	1.300
Mașini și utilaje	luni	12	3.167	38.000	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	3.167	38.000	38.000
Indemnizații incapacitate de muncă	luni	12	333	4.000	333	333	333	333	333	333	333	333	333	333	333	333	4.000	4.000
Servicii de telecomunicații	luni	12	292	3.500	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	3.500	3.500
Servicii de locațiune	luni	12	2.917	35.000	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917	35.000	35.000
Unelte și scule de uz gospodăresc	luni	12	500	6.000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	6.000	6.000
Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou	luni	12	1.250	15.000	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	15.000	15.000
Servicii neatribuite	marți	12	500	6.000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	6.000	6.000
Alte materiale	luni	12	167	2.000	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	167	2.000	2.000
În total costuri fixe			64.827	777.919	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	64.827	777.919	777.919
Flux de numerar																		
Flux de numerar inițial																		
Investiții funcționalitate centru - de stat			0	0	23.460	46.919	70.379	75.838	91.798	115.257	138.717	162.176	185.636	209.095	232.555	232.555	386.437	578.859
Investiții funcționalitate centru - donatori			1.708.500	0	0	99.750	131.750	179.250	78.750	80.000	419.000	180.000	180.000	180.000	180.000	180.000	0	0
Investiții funcționalitate centru - proprii			25.500	0	0	0	18.000	7.500	0	0	0	0	0	0	0	0	50.000	50.000
Costuri totale (variabile + fixe)			2.408.200	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	200.683	3.808.200	4.808.200
În total flux de numerar inițial			4.142.200	200.683	200.683	300.433	350.433	387.433	279.433	280.683	619.683	380.683	380.683	380.683	380.683	380.683	3.858.200	4.858.200
În total flux de numerar			386.437	23.460	46.919	70.379	75.838	91.798	115.257	138.717	162.176	185.636	209.095	232.555	232.555	386.437	578.859	851.282

Raport privind rezultatele financiare

Cod	Specificare	Anii		
		2023	2024	2025
1	Venituri din vânzări	2.689.714	3.899.108	4.929.108
2	Costul vânzărilor (inclusiv amortizare)	1.630.281	3.030.281	4.030.281
3	Profit brut (pierdere globală)	1.059.433	868.827	898.827
4	Alte venituri operaționale (subvenții)	130.422	151.514	201.514
5	Cheltuieli comerciale			
6	Cheltuieli generale și administrative	769.919	769.919	769.919
7	Alte cheltuieli operaționale	2.000	2.000	2.000
8	Rez activitatea operațională: profit (pierdere)	417.937	248.423	328.423
9	Rez activitatea de investiții: profit (pierdere)			
10	Rez din activitatea financiară: profit (pierdere)			
11	Rez activitatea econ-financiară: profit (pierdere)	417.937	248.423	328.423
12	Rez excepțional: profit (pierdere)			
13	Profit (pierdere) până la impozit	417.937	248.423	328.423
14	Cheltuieli (economii) privind impozitul pe venit			
	Profit net (pierdere netă)	417.937	248.423	328.423

Dezvoltarea platformei digitale pentru diseminarea materialelor și informațiilor

Nr.	Specificarea activității de digitalizare	Suma, mii lei	Structura, %
1	Crearea pagina web a CCAR	100,0	9,9%
2	Elaborarea caetului de sarcini pentru crearea sistemului informațional	50,0	5,0%
3	Elaborarea proiectului de HG privind crearea sistemului informațional automatizat și regulamentul de funcționare a acestuia	60,0	5,9%
4	Crearea sistemului informațional automatizat conform caietului de sarcini inclusiv: Manualului operațional; Manualul utilizatorului; Manualul administratorului	500,0	49,5%
5	Instruirea colaboratorilor pentru utilizarea sistemului informațional	10,0	1,0%
6	Elaborarea și implementarea rețelei Intranet	80,0	7,9%
7	Crearea registrului experților de consultanță	80,0	7,9%
8	Crearea platformei „Întreabă un expert”	80,0	7,9%
9	Crearea bibliotecii online	50,0	5,0%
Total - dezvoltarea instrumentelor digitale		1.010,0	100,0%

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău

Nr. 29 - 69 - 2120

28 februarie 2023

**Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare**

Copie: Ministerul Finanțelor

Se restituie proiectul de hotărâre „*Cu privire la constituirea Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”*”, în contextul obiecțiilor expuse prin avizele Cancelariei de Stat și Ministerului Finanțelor, asupra analizei de impact privind revizuirea mecanismului de prestare a serviciilor de extensivă rurală pentru fermieri de către stat, remisă spre examinare în baza prevederilor pct.11 subpct.2¹⁾ lit. a) și b) al Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019.

Reiterăm, necesitatea efectuării unei analize suplimentare pe dimensiunea competențelor autorităților/instituțiilor din subordine, în scopul identificării soluțiilor de consolidare instituțională și funcțională, fapt ce ar permite eficientizarea activității acestora și ar exclude crearea structurilor cu capacitate organizațională redusă.

Anexă: 4 file.

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Ex. I. Prisăcaru
tel. 250-483

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău

Nr. 29 - 69 - 763

26 ianuarie 2023

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Referitor la analiza de impact privind revizuirea mecanismului de prestare a serviciilor de extensiune rurală pentru fermieri de către stat, remisă spre examinare în baza prevederilor pct.11 subpct.2¹) lit. a) al Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

Conform analizei de impact, autorul relevă necesitatea creării unei entități publice responsabile de consiliere agricolă și rurală a fermierilor. Astfel, se menționează că piața serviciilor de consultanță rurală atestă o insuficiență a consultanților și prestatorilor de servicii de extensiune agricolă complexă pentru acoperirea tuturor domeniilor și sectoarelor agroindustriale (*consultanță pentru toate lanțurile valorice în domeniile tehnologice, economice, marketing și comerțul civilizat/retail*).

Actualmente, prestarea serviciilor de consultanță fermierilor se efectuează de organizații non-guvernamentale (*operatori*) selectate de minister, care, la rândul său, contractează, în acest scop, consultanți individuali (*profesori, cercetători, etc*). În această ordine de idei, și în urma unei analize efectuate asupra modalității de executare a contractelor de achiziție a serviciilor de extensiune rurală s-a constatat că doar aproximativ 25% din suma atribuită prin contract, operatorul economic o folosește pentru acoperirea costurilor legate de plata consultațiilor individuale. Totodată, se constată existența unor companii de consultanță care prestează un spectru îngust de servicii de consultanță unui număr mic de fermieri și doar pe segmentele acoperite de finanțările accesate.

Se evocă faptul că statul trebuie să faciliteze și să sprijine diversificarea extensiunii rurale pentru acoperirea tuturor domeniilor de consultanță garantată de stat fermierilor (*producerea legumelor, plante aromatice, dezvoltarea sectorului zootehnic, procesarea și dezvoltarea lanțurilor valorice, asigurarea conexiunii cu*

informațiile operative de pe piețele regionale, etc.) și formarea de formatori pentru acoperirea tuturor domeniilor și sectoarelor prin consultanță complexă.

Această sarcină reiese și din prevederile Articolului 15 „**Servicii de consiliere agricolă**” a Regulamentului (UE) 2021/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr.1305/2013 și (UE) nr.1307/2013, la care Republica Moldova trebuie să se alinieze ca țară candidat UE.

De asemenea, se remarcă necesitatea urgentă de a restabili și dezvolta serviciile de consultanță în agricultură și dezvoltare rurală, consiliere și transfer de cunoștințe pentru fermieri, deoarece piața consultanței este foarte fragmentată și mai mult se axează pe management și business.

În acest context, pentru elucidarea unor elemente de ordin procedural în contextul reorganizării Centrului Metodic pentru Învățămînt, prin transformare, din autoritate publică în instituția publică „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”, se recomandă autorului să prezinte în analiza de impact informații suplimentare referitoare la forma de organizare juridică a Centrului Metodic pentru Învățămînt, ori conform anexei nr.3² din Hotărârea Guvernului nr.695/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, această entitate se clasifică ca instituție publică. De asemenea, se va prezenta date privind domeniile de competență, structura, efectivul-limită de personal, cheltuielile administrative ale Centrului respectiv.

Totodată, autorul va aduce unele clarități referitoare la acordarea suportului acordat, în afara statelor de personal, din partea experților, angajarea și finanțarea acestora. În cazul dacă această oportunitate va avea loc se va menționa în analiza de impact.

Suplimentar, conform pct.6, subpct.11) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, un domeniu de responsabilitate este consultanța în agricultură, la fel, conform proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea unor acte normative (*reorganizarea ministerului*) aflat în proces de avizare, în structura aparatului central, se propune denumirea subdiviziunii „*Serviciul politici de consultanță în agricultură*” și subdiviziunii „*Direcția politici și programe de dezvoltare rurală*”. Respectiv, se recomandă corelarea denumirii Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală cu domeniul de competență a ministerului și denumirea subdiviziunilor responsabile.

Subsidiar, se va examina suplimentar oportunitatea creării Centrului corespunzător, prin prisma eficacității și eficienței activității acesteia, reieșind din capacitatea instituțională, care conform structurii, se propune de a fi în număr de 5 persoane.

În acest sens, având în vedere locul și importanța sectorului agroalimentar pentru economia țării, se recomandă, după caz, examinarea și altor opțiuni de acoperire a sectorului menționat cu servicii de calitate, prin reevaluarea activității

unor entități din subordine, precum sunt: Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în Domeniul Agriculturii, finanțată de Banca Mondială, Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor Fondului internațional pentru Dezvoltare Agricolă și Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii, care conform pct.5 din Statutul său, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.425/2020 are menirea să furnizeze fermierilor consultanță expertiză, instruire și asistență în planificarea afacerilor în sectorul agroalimentar.

Până la prezentarea dosarului respectiv pentru examinare în ședința secretarilor generali ai ministerelor, autorul va asigura examinarea recomandărilor propuse și consultarea obligatorie cu Ministerul Finanțelor.

Secretar general al Guvernului /semnat electronic/ Igor TALMAZAN

Digitally signed by Talmazan Igor
Date: 2023.01.26 17:51:27 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

10 februarie 2023 nr. 09/2-09/999

La nr. 14-02/182

*Referitor la analiza impactului asupra propunerii
de revizuire a mecanismului de prestare a serviciilor
de extensiune rurală pentru fermieri de către stat*

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Cu referire la examinarea *analizei impactului asupra propunerii de revizuire a mecanismului de prestare a serviciilor de extensiune rurală pentru fermieri de către stat* Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență, comunică următoarele.

Proiectul prevede crearea Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (CCAR) prin reformarea Centrului Metodic pentru Învățământ (în care MAIA are calitate de fondator), care potrivit statutului, va fi o instituție publică bugetară. Analiza impactului descrie sursele de finanțare a activităților CCAR: i) bugetul de stat, inclusiv subvenții, ii) donații, iii) contribuțiile beneficiarilor (presupune servicii contra plată). Concomitent, se evidențiază că CCAR va obține profit din activitatea sa. Astfel, va efectua activitate comercială ceea ce contravine prevederilor art. 307 alin.(1) din Codul Civil nr.1107/2022. Suplimentar, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 nu prevede noțiunea de instituție publică bugetară.

Impactul financiar asupra bugetului de stat poate fi estimat pentru anul 2023 în sumă de 2 348,5 mii lei, inclusiv 2 000,0 mii lei necesare pentru finanțarea activității, 155,0 mii lei – subvenționarea serviciilor de extensiune rurală și 193,5 mii lei – dotarea cu echipamente și utilaje. Însă, potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022, în acest scop sunt aprobate 1 808,2 mil.lei. Mai mult ca atât, e de menționat că mijloacele financiare pentru consultanță agricolă, conform conținutului său economic, nu pot fi calificate/atribuite la categoria „subvenții”, reieșind din Standardele Statisticii Finanțelor Guvernamentale (GFS) 2001 așa cum este prevăzut la pct. 6 lit. f) din Statutul CCAR. Este riscul ca impactul asupra bugetului de stat să fie și mai mare, urmare a imposibilității de atragere a surselor donatorilor care se estimează în sumă de 700,0 mii lei pentru anul 2023, iar pentru anii 2024-2025 2 000,0 mii lei și respectiv 3 000,0 mii lei. Nu toate cheltuielile care ar fi finanțate din bugetul de stat sunt confirmate prin calcule economice. Analiza impactului nu descrie alocațiile bugetare prevăzute pentru finanțarea Centrului Metodic pentru Învățământ în anul 2023.

Suplimentar, nu este clar cum instituția publică cu efectivul-limită de 5 unități, dintre care 2 unități sunt de conducere, poate garanta pentru fermieri avantajele menționate la cap.4 „Analiza impacturilor opțiunilor” Opțiunea II din Analiza Impactului.

Subsidiar, informăm că, în prezent este în elaborare modificarea cadrului normativ pentru stabilirea unor principii clare și unice de reglementare a activității tuturor instituțiilor publice finanțate integral de la bugetul de stat și a celor care prestează servicii și sunt finanțate parțial de la bugetul de stat.

Astfel, considerăm oportun examinarea constituirii unor instituții publice, după adoptarea acestuia.

Secretar de Stat

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2023.02.13 08:23:47 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Executor: Cristina Bejnari Nina Rotaru
tel.: (022)26-26-77 (022)26-26-14*

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

10 februarie 2023 nr. 09/2-09/999

La nr. 14-02/182

*Referitor la analiza impactului asupra propunerii
de revizuire a mecanismului de prestare a serviciilor
de extensiune rurală pentru fermieri de către stat*

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

e-mail: cancelaria@maia.gov.md

Cu referire la examinarea *analizei impactului asupra propunerii de revizuire a mecanismului de prestare a serviciilor de extensiune rurală pentru fermieri de către stat* Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență, comunică următoarele.

Proiectul prevede crearea Instituției Publice „Centrul de consiliere agricolă și rurală” (CCAR) prin reformarea Centrului Metodic pentru Învățământ (în care MAIA are calitate de fondator), care potrivit statutului, va fi o instituție publică bugetară. Analiza impactului descrie sursele de finanțare a activităților CCAR: i) bugetul de stat, inclusiv subvenții, ii) donații, iii) contribuțiile beneficiarilor (presupune servicii contra plată). Concomitent, se evidențiază că CCAR va obține profit din activitatea sa. Astfel, va efectua activitate comercială ceea ce contravine prevederilor art. 307 alin.(1) din Codul Civil nr.1107/2022. Suplimentar, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 nu prevede noțiunea de instituție publică bugetară.

Impactul financiar asupra bugetului de stat poate fi estimat pentru anul 2023 în sumă de 2 348,5 mii lei, inclusiv 2 000,0 mii lei necesare pentru finanțarea activității, 155,0 mii lei – subvenționarea serviciilor de extensiune rurală și 193,5 mii lei – dotarea cu echipamente și utilaje. Însă, potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022, în acest scop sunt aprobate 1 808,2 mil.lei. Mai mult ca atât, e de menționat că mijloacele financiare pentru consultanță agricolă, conform conținutului său economic, nu pot fi calificate/atribuite la categoria „subvenții”, reieșind din Standardele Statisticii Finanțelor Guvernamentale (GFS) 2001 așa cum este prevăzut la pct. 6 lit. f) din Statutul CCAR. Este riscul ca impactul asupra bugetului de stat să fie și mai mare, urmare a imposibilității de atragere a surselor donatorilor care se estimează în sumă de 700,0 mii lei pentru anul 2023, iar pentru anii 2024-2025 2 000,0 mii lei și respectiv 3 000,0 mii lei. Nu toate cheltuielile care ar fi finanțate din bugetul de stat sunt confirmate prin calcule economice. Analiza impactului nu descrie alocațiile bugetare prevăzute pentru finanțarea Centrului Metodic pentru Învățământ în anul 2023.

Suplimentar, nu este clar cum instituția publică cu efectivul-limită de 5 unități, dintre care 2 unități sunt de conducere, poate garanta pentru fermieri avantajele menționate la cap.4 „Analiza impacturilor opțiunilor” Opțiunea II din Analiza Impactului.

Subsidiar, informăm că, în prezent este în elaborare modificarea cadrului normativ pentru stabilirea unor principii clare și unice de reglementare a activității tuturor instituțiilor publice finanțate integral de la bugetul de stat și a celor care prestează servicii și sunt finanțate parțial de la bugetul de stat.

Astfel, considerăm oportun examinarea constituirii unor instituții publice, după adoptarea acestuia.

Secretar de Stat

Ion GUMENE

*Executor: Cristina Bejinari/Nina Rotaru
tel.: (022)26-26-77/(022)26-26-14*

MD-2004 mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 162

Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48

Nr. 14-02/612

La nr _____ din _____

Cancelaria de Stat

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a
proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărîrii Guvernului Cu privire la constituirea Instituției Publice „Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală”
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul este elaborat din inițiativa autorului
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Educației și Cercetării Centrul Național Anticorupție
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Vasilii Dogotari, șef interimar al Secției juridice Tel: 0 (22) 204525; e-mail: vasilii.dogotari@maia.gov.md Rodica Reșitca, șef Serviciul cercetare, învățămînt și consultanță agricolă Tel: 0 (22) 204550
7.	Anexe	1. Proiectul Hotărîrii Guvernului 2. Nota Informativă 3. Analiza Impactului de Reglementare 4. Avizul Cancelariei de stat și a Ministerului finanțelor pe marginea Analizei Impactului de reglementare
8.	Data și ora depunerii cererii	(semnat electronic)
9.	Semnătura	(semnat electronic)

**Viceprim-ministru,
Ministru agriculturii și
industriei alimentare**

Vladimir BOLEA